

ОСОБИСТІСНІ ЯКОСТІ ХАРИЗМАТИЧНОГО ЛІДЕРУ

Яковенко К.В.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

Існують різні теоретичні концепції вивчення феномена лідерства, які дають різні визначення як особистості лідера, так і якостей, йому притаманних. У сучасній психологічній літературі переважають такі теорії лідерства: харизматична, ситуаційна, теорія ціннісного обміну і системна. Як показують дослідження провідних вчених даної галузі, потреба в харизматичному лідері суспільство відчуває в переломні моменти розвитку, схожі теперішнім, що й обумовлює актуальність нашої роботи [2]. Концепція харизматичного лідерства передбачає наявність у людини певних особистісних якостей, які дозволяють йому бути лідером серед інших людей. Раніше загальноприйнятою вважалася точка зору, що ці особливості є у людини з народження або дані їй як якась «благодать від Бога» (звідси – назва даної теорії, оскільки слово «харизма» означає одночасно і «божий дар» і «божа благодать»). Однак уже М. Вебер пропонував інше трактування харизми. У своїх роботах він стверджував, що харизмою варто називати якість особистості, визнану надзвичайним, завдяки якій вона оцінюється як обдарована надприродними, надлюдськими або, щонайменше, специфічно особливими силами і властивостями, недоступними іншим людям. Він вважав, що вона проявляється в періоди різних соціальних криз: у таких ситуаціях лідер з неабиякими особистими характеристиками пропонує радикальні і дієві рішення для виходу з кризової ситуації. Таким чином, лідер притягує послідовників, які вірять в запропоновані лідером рішення і розцінюють його як стабільну постать керівника [1]. Ми ж зі свого боку вважаємо, що харизматичне лідерство можливо і в ординарних ситуаціях, але при цьому не існує певного набору вроджених або надбаних якостей, які дозволяють тій чи іншій людині стати лідером. Те, які якості потрібні лідеру, вирішує його група, саме вона визначає, чи може стати в ній лідером окрема особистість чи ні. Відповідно, в залежності від складу групи і умов, в яких вона знаходиться, набір лідерських якостей буде принципово різним, більш того, зі зміною обставин, зміняться й вимоги групи щодо якостей її лідера.

Таким чином, ми вважаємо, що не можна виділити загальні особистісні властивості, властиві всім без винятку лідерам. Відмінною рисою особистості харизматичного лідерства є його відповідність очікуванням його групи.

Література:

1. Вебер М. Харизматическое господство // Социологические исследования, 1988. – № 5 – с. 139 – 147.
2. Менегетти А. Психология лидера. М.: Славянская Ассоциация Онтопсихологии, 2004. – 256 с.